

MAM PRAWO
ŚCIAGAĆ FILMY
www.prawokultury.pl

MAM PRAWO
KOPIOWAĆ KSIĄŻKI
www.prawokultury.pl

MAM PRAWO
DZIELIĆ SIĘ MUZYKĄ
www.prawokultury.pl

Prawo autorskie w pigułce

wer. 15 **with modifications**

Wojciech Myszka

2023-01-27 15:00:15 +0100

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

Politechnika Wrocławska

Prawo autorskie

- ▶ Prawo autorskie [1], w odróżnieniu od innych praw reguluje nie wąski wycinek rzeczywistości, ale praktycznie **całość relacji komunikacyjnych między ludźmi**.
- ▶ Każdy e-mail, rozmowa telefoniczna, czat, wpis na stronie internetowej regulowany jest prawem autorskim.
- ▶ Do czasów internetu wszystko co prywatne było dozwolone, tylko *wystąpienia publiczne* były regulowane prawem, ale to **wydawca** musiał się tym przejmować. „Zwykli ludzie” nie mieli możliwości technicznych (ale też i formalnych) do publikowania.
- ▶ W internecie każdy z nas może być (bardzo często jest) Autorem i Wydawcą. I osobiście jest zobowiązany do przestrzegania prawa autorskiego.

Utwór

- ▶ Utwór to podstawowe pojęcie prawa autorskiego.
- ▶ Utwór to: *każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia* [1]. W szczególności:
 1. wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi (literackie, publicystyczne, naukowe, kartograficzne oraz programy komputerowe);
 2. plastyczne;
 3. fotograficzne;
 4. lutnicze;
 5. wzornictwa przemysłowego;
 6. architektoniczne, architektoniczno-urbanistyczne i urbanistyczne;
 7. muzyczne i słowno-muzyczne;
 8. sceniczne, sceniczno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne;
 9. audiowizualne (w tym filmowe).

Utwory, cd

- ▶ Utwor musi mieć formę „ustaloną”.
- ▶ Nie podlegają ochronie niezrealizowane pomysły.
- ▶ Podlega ochronie indywidualne dzieło i co to znaczy „indywidualne”.

Co utworem nie jest?

- ▶ akty normatywne (ustawy lub ich projekty),
- ▶ dokumenty urzędowe,
- ▶ urzędowe materiały, znaki lub symbole,
- ▶ opublikowane opisy patentowe lub ochronne,
- ▶ proste informacje prasowe.

Prawo autorskie nie chroni ponadto:

- ▶ idei,
- ▶ odkryć,
- ▶ procedur,
- ▶ metod i zasad działania, oraz
- ▶ koncepcji matematycznych.

Pytania

1. Czy grafika istniejąca wyłącznie w formie cyfrowej może być utworem?
Forma nie ma znaczenia!
2. Czy programy komputerowe są utworami? **TAK**
3. Czy jeśli fotografia dostępna w internecie nie ma oznaczenia © nie podlega ochronie prawnoautorskiej? **Brak znaczka © nie ma znaczenia.**

Kto jest twórcą

- ▶ To, czy stajemy się twórcą nie zależy od naszej woli.
- ▶ Twórcą może być jedynie osoba fizyczna.

Prawo autorskie definiuje

- ▶ *autor* — posiada pełne prawo do dysponowania utworem;
- ▶ *współautor* — dzieło powstaje wspólnym wysiłkiem kilku osób;
- ▶ *uprawniony inny niż twórca* — prawa do utworu zdobył w drodze umowy albo dziedziczenia (prawa do tworzonego przez pracownika programu komputerowego przechodzą na rzecz pracodawcy);
- ▶ *licencjobiorca* — osoba, której uprawniony zezwolił na korzystanie z dzieła;
- ▶ *każdy* — może korzystać z utworu w ramach dozwolonego użytku;
- ▶ *twórca utworu zależnego* — posiada prawo do stworzenia i rozpowszechniania utworu zależnego z utworu oryginalnego;
- ▶ inne podmioty praw pokrewnych — Artysta wykonawca, producent fonogramu/wideogramu, nadawca...

Prawa twórców

1. Prawa osobiste.

- ▶ **niezbywalne**; można wydawnictwu przekazać wyłączność do dysponowania dziełem, ale będzie miało obowiązek oznaczać je nazwiskiem autora.
- ▶ nieograniczone w czasie;
- ▶ umożliwiają rozpoznanie utworu

2. Prawa majątkowe.

- ▶ dotyczą dysponowania utworem i zarabiania;
- ▶ dają prawo kontroli nad korzystaniem;
- ▶ ograniczone w czasie (do 70 lat po śmierci autora);
- ▶ można je przenieść w ramach umowy lub spadku;
- ▶ można udzielić licencji.

Pytania

1. Kiedy twórca nie jest podmiotem praw majątkowych?
 - ▶ Gdy je przeniesie na inną osobę (umowa pisemna).
 - ▶ Gdy dzieło powstanie w ramach **umowy o pracę** — może okazać się, że pracodawca ma prawa majątkowe.
 - ▶ W przypadku tworzenia **programów komputerowych** w ramach umowy o pracę — całość praw majątkowych należy do pracodawcy.
2. Czy przysługują mi prawa autorskie do mojej pracy magisterskiej? — **Tak**.
Uczelnia zachowuje **prawo pierwszeństwa** jej opublikowania.

Autorskie prawa osobiste

1. Każdy twórca ma prawo do *autorstwa* czyli uznania przez każdego jego relacji z utworem.
 2. Prawo *oznaczenia utworu* swoim imieniem lub przyjętym pseudonimem lub udostępnienia dzieła anonimowo.
 - ▶ plagiat to przypisanie sobie autorstwa utworu cudzego — narusza autorskie prawa osobiste.
 - ▶ niepodpisanie utworu nazwiskiem (pseudonimem) również narusza prawa.
 3. Twórca posiada wyłączone prawo do podjęcia decyzji o pierwszym *udostępnieniu* swojego dzieła publicznie. Nie wolno rozpowszechniać dzieła wbrew woli autora.
 4. Prawo do *integralności*. Nie można dokonywać zmian.
- Celem ochrony jest poszanowanie godności osobistej twórcy.

Pytania

1. Czy jako autor mam prawo do zachowania anonimowości? **Tak**, ale rodzi to wiele problemów.
2. Czy mogę sprzedać prawo do bycia oznaczonym jako autor utworu? **Nie**, zatem, teoretycznie, nie można w Polsce wykonywać zawodu *ghostwritera*.
3. Czy mogę zgodnie z prawem zlecić napisanie pracy naukowej, którą przedstawię jako własną? **Nie**. Autorskie prawa osobiste wymagają podania prawidłowych informacji o autorze. Również podawanie się za autora dzieła anonimowego jest naruszeniem prawa.

Autorskie prawa majątkowe I

1. Istotą autorskich praw majątkowych jest przyznanie ich posiadaczowi monopolu na korzystanie z utworów.
2. Monopol ten jest ograniczony: dzięki przepisom o dozwolonym użytku każdy z nas ma prawo z utworu korzystać w pewnym zakresie bez uzyskiwania zgody posiadacza praw majątkowych, pewne wykorzystania takiej zgody wymagają...
3. Korzystanie z utworu to:
 - ▶ przeczytanie książki,
 - ▶ obejrzenie filmu,
 - ▶ wysłuchanie koncertu,
 - ▶ odtworzenie płyty...

i nie podlega kontroli i ograniczeniu posiadacza praw majątkowych

Autorskie prawa majątkowe II

4. Zwielokrotnianie, modyfikacja lub rozpowszechnianie:

- ▶ kserowanie książki,
- ▶ cytowanie
- ▶ nagrywanie audycji radiowych lub telewizyjnych
- ▶ udostępnianie w internecie filmów czy zdjęć
- ▶ publikacja tłumaczenia
- ▶ odtworzenie piosenki w radiu.

może wymagać zgody właściciela praw i wypłaty wynagrodzenia na jego rzecz; niektóre działania będą zawsze legalne.

Autorskie prawa majątkowe III

5. Majątkowe prawa autorskie są ograniczone w czasie. Standardowo 70 lat od daty śmierci autora. W przypadku utworów anonimowych ochrona trwa 70 lat od pierwszego opublikowania utworu. W przypadku filmów okres ochrony liczy się od daty śmierci najpóźniej zmarłego: głównego reżysera, autora scenariusza, autora dialogów, kompozytora muzyki.
6. Okres liczy się od ostatniego dnia roku kalendarzowego w którym zmarł autor.
7. Trzeba pamiętać również o prawach pokrewnych: prawach producentów, wykonawców czy wydawców (pierwsze wydanie utworów z domeny publicznej). Czas ich trwania to 25 do 50 lat od daty pierwszego rozpowszechnienia.

Trochę historii

1. Po raz pierwszy określono zasadę, że ochrona prawna utworu powinna trwać przez ograniczony czas sformułowano w roku 1710 (Statut Anny). Okres ochrony wynosił 14 lat od daty pierwszej publikacji.
2. Później okres ochrony przedłużano wielokrotnie. Konwencja Berneńska określiła go na 50 lat od śmierci Autora (Polska ratyfikowała ją w roku 1928).
3. Każde Państwo ma swoje prawa w tym zakresie i obecnie nie spotyka się ochrony krótszej niż czas życia Autora + 25 lat po jego śmierci.
4. W Stanach Zjednoczonych, od 1998 roku ochrona wynosi 100 lat po śmierci twórcy (*prawo Myszki Miki*).
5. Najdłuższy okres ochrony wynosi 150 lat po śmierci twórcy — Meksyk od 2003 roku.

Pytania

1. Czy Twórca może zrezygnować z tak restrykcyjnych zasad? — **Tak**. Musi stosować jedną z *wolnych licencji*.
2. Czy autorskie prawa majątkowe podlegają dziedziczeniu? — **Tak**.

Własność przedmiotu a prawa autorskie

1. W świecie „analogowym” najczęściej kojarzymy informację z jej nośnikiem: Książka, płyta,...
2. Kupując książkę stajemy się właścicielem pewnej ilości papieru (i tektury użytej na wykonanie okładek). Nie stajemy się właścicielem **treści** książki. Prawa wyłączne posiada ktoś inny.
3. Wszystko to co chcemy zrobić z książką przedmiotem objęte jest dozwołonym użytkowaniem:
 - ▶ możemy ją przeczytać,
 - ▶ możemy pożyczyć,
 - ▶ możemy odsprzedać na aukcji,
 - ▶ możemy zniszczyć.
4. Nie możemy treści książki zdigitalizować i udostępnić w internecie.
5. Nie możemy tylko na bazując na fakcie, że kupiliśmy książkę nakręcić filmu opartego na jej treści.
6. Aby kopiować dzieło — musimy nabyć autorskie prawa majątkowe.

Domena publiczna

1. Już prawo rzymskie znało kategorię *rzeczy, których nie można posiadać na własność* (powietrze?)
2. Domena publiczna to zasób utworów, które nie są objęte prawem autorskim.
3. Brak ograniczeń wynikających z autorskich praw wyjątkowych pozwala na całkowitą dowolność w rozpowszechnianiu i adaptacji utworów tam się znajdujących.
4. Utwory zależne zbudowane w oparciu o oryginały podlegają normalnej ochronie autorskiej.
5. W polskim prawie autorskim pojęcie to nie występuje, co nie znaczy że ona nie istnieje.
6. Każdego roku 1 stycznia obchodzony jest **Dzień Domeny Publicznej**.
7. **Domena Publiczna A.D. 2022.**

Utwory osierocone

1. Każde udostępnianie publiczne utworu wymaga zgody jego autora (lub aktualnych właścicieli praw majątkowych).
2. Co zrobić, gdy nie możemy się z takimi osobami skontaktować?
3. Takie dzieła nazywane są dziełami osieroconymi (*orphan works*).
4. Status takich dzieł w prawie polskim jest nieuregulowany. W związku z możliwością pojawienia się potencjalnych roszczeń majątkowych — pozostają takie utwory niedostępne.
5. Czasami sytuacja jest taka, że żadne wydawnictwo nie jest zainteresowane odpłatnym udostępnianiem takiego dzieła: nie widzą szans na jakiegokolwiek zainteresowanie odbiorców.
6. Można by udostępnić takie dzieła w formie cyfrowej, ale...
7. Wydaje się, że rozwiązanie tego problemu wymaga zrezygnowania z przeświadczenia, że nadrzędnym celem prawa autorskiego jest obrona interesów autora na rzecz działań w interesie publicznym: jak najszerszego udostępniania dzieł kultury.

Dozwolony użytek prywatny I

1. Prawo autorskie zawiera zapisy pozwalające na korzystanie z utworów na różne sposoby bez konieczności uzyskiwania zgody uprawnionych osób. Nazywa się to **dozwolonym użytkowaniem**.
2. Idea dozwolonego użytku prywatnego wywodzi się z przekonania, że nie warto tworzyć prawa, którego absolutnie nie da się wyegzekwować.
3. Należy zdawać sobie sprawę, że nie wolno wszystkiego.
4. Dozwolony użytek dzieli się na użytek osobisty i użytek publiczny.
5. Przykłady dozwolonego użytku osobistego:
 - ▶ Pobranie pliku z muzyką ze strony WWW.
 - ▶ Pożyczenie książki znajomemu.
 - ▶ Wykonanie kopii płyty CD do samochodu lub odtwarzacza MP3.
 - ▶ Odtwarzanie muzyki na prywatnej imprezie.
 - ▶ Odwiedzenie strony WWW.

Dozwolony użytek prywatny II

6. Nie jest natomiast dozwolonym użytkowaniem umieszczenie na swoim blogu, na przykład, zgranej zawartości naszej ulubionej płyty (chronionej prawem autorskim).
7. Z jednej strony technologia ułatwia kopiowanie, powielanie i upowszechnianie dzieł, z drugiej ułatwia też wszelkie próby utrudniania życia ludziom.
8. Warto pamiętać, że kopiowanie (na własne potrzeby) utworów objęte jest opłatami pobieranymi w formie **pośredniej**. Są to tak zwane **opłaty reprograficzne** pobierane od producentów i importerów magnetofonów, magnetowidów, skanerów, kserokopiarek oraz czystych nośników służących do utrwalania bez względu na ich rzeczywiste wykorzystanie. Opłata wynosi około 1% ceny.
Opłaty uiszczać muszą także przedsiębiorcy oferujący usługi kserograficzne (ok. 3% wpływów).

Dozwolony użytek prywatny III

Ostatecznie ciężar opłat spoczywa na użytkowniku prywatnym, korzystającym z utworu w ramach dozwolonego użytku ponieważ nałożone na przedsiębiorców daniny wliczane są oczywiście w ceny sprzętu, czystych nośników lub usług.

9. Różnego rodzaju zabezpieczenia (DRM) służyć mają ograniczeniu możliwości użytku dozwolonego. Nie można pożyczyć książki elektronicznej. Wprowadzane są również ograniczenia na możliwość innego wykorzystania książki (na przykład *read aloud* — funkcja wielu czytników książek elektronicznych).
10. Ograniczenia te są dosyć trudne do egzekwowania, ponieważ aby utwór odtworzyć musi być on „odbezpieczony“ i wyświetlony/przesłany do słuchawek czy głośników... A skoro wszystko odbywa się na moim komputerze: cóż stoi na przeszkodzie aby zmodyfikować jego oprogramowania?

Dozwolony użytek prywatny IV

11. Pojawiają się zatem pomysły prawnego zakazu usuwania zabezpieczeń technicznych.

Dozwolone jest ewentualne udostępnianie zawężone do nas samych oraz wąskiego kręgu znanych nam osób!

Pytania

1. Czy dozwolony użytek obejmuje utwory z domeny publicznej? — **Nie**. Można wykorzystywać bez ograniczeń.
2. Czy w ramach dozwolonego użytku mogę ściągnąć z internetu program komputerowy? — **Nie**. Prawo autorskie wyłącza tę formę użytku. Stąd bardzo często wersje demonstracyjne programów...
3. Czy korzystanie z torrentów jest legalne? **Zależy co ściągamy**. Sam protokół jest legalny, ale jego istotą jest to, że służy nie tylko do ściągnięcia, ale również udostępniania informacji...

MAM PRAWO
DZIELIĆ SIĘ MUZYKA

www.prawokultury.pl

MAM PRAWO
ŚCIAGAĆ FILMY

www.prawokultury.pl

MAM PRAWO
KOPIOWAĆ KSIĄŻKI

www.prawokultury.pl

Dozwolony użytek publiczny

1. O ile użytek prywatny ograniczał się do kręgu krewnych-i-znajomych o tyle użytek publiczny zezwala na nieodpłatne korzystanie z utworów nieograniczonej publiczności.
2. Biblioteka wypożycza książki.
3. Cytowanie fragmentu cudzej pracy we własnej.
4. Wyświetlenie ekranizacji lektury na lekcji poświęconej tej lekturze.
5. Publiczne wykonanie wiersza na jakiejś uroczystości szkolnej.
6. Upowszechnienie w internecie zdjęcia jakiegoś pomnika.

Cytat I

- ▶ Prawo autorskie zezwala na przytaczanie fragmentów utworów w ramach tworzonego dzieła.
- ▶ Drobny utwór można przytoczyć w całości (ale prawo nie definiuje co to jest drobny utwór). Dłuższe utwory można cytować jedynie we fragmentach.
- ▶ Zacytowanie całości dzieła musi być uzasadnione merytorycznie. (Na przykład obszerne fragmenty wierszy w czasopiśmie literackim.)
- ▶ Parodia...
- ▶ Natomiast zobowiązani jesteśmy do właściwego oznaczenia cytatu. Powinniśmy pokazać co cytujemy oraz opisać dokładnie kogo cytujemy (czyli podać źródła cytowanego dokumentu w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację utworu).
- ▶ Z cytowaniami trzeba bardzo uważać, żeby nie przekroczyć cienkiej i płynnej granicy!

Cytat II

- ▶ W szczególności bardzo trzeba uważać na zamieszczanie cudzych ilustracji. Natomiast bardzo łatwo jest uzyskać zgodę na użycie ilustracji — wystarczy uiścić ustaloną (niepodlegającą negocjacji) opłatę.

Biblioteki, archiwa, szkoły

1. Prawo autorskie przewiduje nieodpłatne udostępnianie chronionych egzemplarzy utworów przez biblioteki.
2. Biblioteki mają prawo wykonywać również kopie utworów.
 - ▶ biblioteka digitalizuje książkę i udostępnia ją wszystkim pracownikom uczelni w wewnętrznej sieci.
 - ▶ biblioteka wypożycza książkę z innej instytucji, robi kopię i wypożycza...

Pojawienie się książek elektronicznych doprowadziło do problemów. Standardowa licencja amazon pozwala na używanie kopii książki na maksymalnie sześciu urządzeniach...

Inne I

1. **Działalność naukowa i dydaktyczna**

W ramach dozwolonego użytku publicznego instytucje naukowe i oświatowe mogą korzystać z już rozpowszechnionych utworów w celach dydaktycznych i do prowadzenia własnych badań.

2. **Prawo przedruku**

Prawo pozwala na dalsze rozpowszechnianie opublikowanych już materiałów typu sprawozdania o aktualnych wydarzeniach, aktualne artykuły na tematy polityczne, gospodarcze, aktualne wypowiedzi czy fotografie reporterskie.

3. **Architektura, pomniki, wystawy**

Pomniki, rzeźba, budowle są również dziełami podlegającymi ochronie. Prawo zezwala jednak nie tylko na oglądanie ich w rzeczywistości, ale również na utrwalanie ich wizerunku i upublicznianie go bez zezwolenia, nawet w celach komercyjnych. Nie można ich kopiować.

W przypadku wystaw i galerii sprawa jest nieco bardziej zagmatwana: można upubliczniać zdjęcia jedynie w wydawnictwach przygotowanych z myślą o promocji tych imprez...

4. **Fotografowanie w muzeum**

Sprawa jest bardzo skomplikowana. Większość muzeów wydało zakazy fotografowania, co zostało uznane przez nasze przepisy za niezgodne z prawem. Natomiast muzea mają prawo zakazać używania lampy błyskowej. W wielu (zagranicznych) muzeach pobierana jest specjalna opłata za prawo do fotografowania...

Utwory zależne

Utwór zależny

Opracowanie cudzego utworu, w szczególności tłumaczenie, przeróbka, adaptacja...

- ▶ Rozporządzanie i korzystanie z opracowania zależy od zezwolenia twórcy utworu pierwotnego (prawo zależne),
- ▶ Twórca utworu pierwotnego może cofnąć zezwolenie, jeżeli w ciągu pięciu lat od jego udzielenia opracowanie nie zostało rozpowszechnione. Wypłacone twórcy wynagrodzenie nie podlega zwrotowi.
- ▶ Za opracowanie nie uważa się utworu, który powstał w wyniku inspiracji cudzym utworem.
- ▶ Na egzemplarzach opracowania należy wymienić twórcę i tytuł utworu pierwotnego.

Organizacje Zbiorowego Zarządzania

Zostały wymyślone po to by:

1. Udzielać licencji.
2. Inkasować wynagrodzenia.
3. Dzielić wynagrodzenia.
4. Inkasować i dzielić opłaty od producentów i importerów kserokopiarek, skanerów i innych podobnych urządzeń reprograficznych umożliwiających pozyskiwanie kopii całości lub części egzemplarza opublikowanego utworu oraz związanych z nimi czystych nośników.
5. Inkasować i dzielić opłaty od posiadaczy urządzeń reprograficznych prowadzących działalność gospodarczą w zakresie zwielokrotniania utworów dla własnego użytku osobistego osób trzecich.
6. Inkasować i dzielić inne wynagrodzenia i opłaty.

Pola eksploatacji

1. Każda umowa na wykorzystanie utworu musi określać pole eksploatacji utworu:
 - ▶ druk
 - ▶ zapis magnetyczne
 - ▶ dźwiękowy zapis cyfrowy
 - ▶ publiczne wykonanie
 - ▶ publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym

Przeniesienie praw majątkowych

1. Musi być dokonane w drodze umowy.
2. Ewentualnie w drodze dziedziczenia.

Licencja

Licencja

to po prostu sposób na udzielanie zgody na konkretne wykorzystanie utworu. W odróżnieniu od umowy przeniesienia praw, korzystając z licencji właściciel praw nie traci swoich przywilejów wynikających z autorskiego prawa majątkowego.

1. W drodze umowy
2. Może być *wyłączna* lub *niewyłączna*.

Wolne licencje

1. Autorem koncepcji wolnych licencji jest Richard Stallman.
2. Sformułował on zasady licencjonowania na potrzeby powstających programów, definiując *Cztery Wolności Stallmana*.
 - ▶ Dostęp
 - ▶ Rozpowszechnianie
 - ▶ Adaptacja
 - ▶ Rozpowszechnianie adaptacji
3. **Wolne** nie musi oznaczać **darmowe**.

Przykłady wolnych licencji

1. **GNU GPL** — wolne oprogramowanie
2. **Copyleft**
3. Creative Commons
 - ▶ Creative Commons Uznanie Autorstwa
 - ▶ Creative Commons Uznanie Autorstwa Na Tych Samych Warunkach
 - ▶ Creative Commons Uznanie Autorstwa bez prawa do tworzenia utworów pochodnych
 - ▶ Creative Commons Uznanie Autorstwa bez prawa do komercyjnego wykorzystania
 - ▶ ... <http://creativecommons.pl/poznaj-licencje-creative-commons/>

Prawo autorskie

otwartawiedza.pl

Przedmiotem prawa autorskiego jest utwór

Utwór jest chroniony prawem autorskim od momentu powstania. Określa ono w jaki sposób inni mogą z niego korzystać i jakie zyski może czerpać autor. Jest to ochrona automatyczna.

- BY Uznanie autorstwa
- NC Wykorzystanie niekomercyjnie
- ND Bez utworów zależnych
- SA Na tych samych warunkach

Twórca może również sam ustalić zasady, na jakich chce, by jego utwór był udostępniany oznaczając go licencją Creative Commons.

Prawa autorskie dzielimy na: osobiste

Chronią wizerd autora z utworem. Są nieczywalne.

Gwarantują, że utwór będzie zawsze przypisywany nazwiskiem twórcy lub jego pseudonimem (chyba że zdecydował się on pozostać anonimowy).

majątkowe

Prawa majątkowe są dziedziczne, można nimi handlować, a czasem przysługują naszymu pracodawcy.

Oznacza to, że jedna osoba może być autorem, a inna zarabiać na jego dziele.

Dozwolony użytek

Prawo autorskie zezwala na korzystanie z już rozpowszechnionego utworu w zakresie własnego użytku osobistego, bez konieczności pytania o zgodę ani zapłaty wynagrodzenia.

Autorskie prawa majątkowe obowiązują:

Projekt realizowany przez:

Realizacja: Aneta Kujawa (projekt i animacja) i Dorota Czerwona (koncept i ilustracje) / Zakład Narodowy im. Ossolińskich

projekt: www.zakladdobrych.org.pl

(Za <http://otwartawiedza.pl/tag/infografika/>)

Lektury dodatkowe I

- *Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych*, tekst jednolity ogłoszony w 2019 roku [Dz. U. z 2019 r. poz. 1231](#). Ostatnie zmiany wprowadzono w 2020 [Dz. U. z 2020 r. poz. 288](#). 1994.
- Aigrain P., Aigrain S., *Wolność w chmurze i inne eseje*, Fundacja Nowoczesna Polska 2012, URL <http://prawokultury.pl/publikacje/eben-moglen-wolnosc-w-chmurze-i-inne-eseje/>.
- Doctorow C., *Kontekst*, Fundacja Nowoczesna Polska 2014, URL <http://prawokultury.pl/publikacje/cory-doctorow-kontekst/>.
- Gliściński K., *Wszystkie prawa zastrzeżone. Historia sporów o autorskie prawa majątkowe. 1469–1928*, Wolne Lektury 2016, URL <http://prawokultury.pl/publikacje/konrad-gliscinski-wszystkie-prawa-zastrzezone-hist/>.
- Grzybczyk K., *Rozrywki XXI wieku a prawo własności intelektualnej*, Wolter Kluwer 2020.
- Jakubowiak M., *Nieuchronny plagiat. Prawo autorskie w nowoczesnym dyskursie literackim*, Wolne lektury, URL <http://prawokultury.pl/publikacje/publikujemy-nieuchronny-plagiat-macieja-jakubowiak/>.
- Skotnicka M. (red.), *My, dzieci sieci: wokół manifestu*, Fundacja Nowoczesna Polska, Warszawa 2012, URL <http://prawokultury.pl/media/entry/attach/my-dzieci-sieci-wok%C3%B3%C5%82-manifestu.pdf>.
- Smelczyńska I., Michnik A., *Poza rejestrem. Rozmowy o muzyce i prawie autorskim*, Fundacja Nowoczesna Polska 2016.
- Świerczyński M., Wilkowski M., Czajka R., Lipszyc J., Czerniawski P., Siewicz K., *Krótki kurs własności intelektualnej. Materiały dla uczelni* 2017, URL <http://prawokultury.pl/kurs/>.
- Wilkowski M., *Historia wynagradzania twórczości*, Fundacja Nowoczesna Polska 2015, URL <http://prawokultury.pl/publikacje/marcin-wilkowski-historia-wynagradzania-tworczosci/>.
- *Apple patents the virtual page turn*, URL <http://mashable.com/2012/11/16/apple-page-turn-patent/>.

Lektury dodatkowe II

- Co wolno ściągać: muzyka, filmy i e-booki., URL <http://podlaska.policja.gov.pl/pg/index.php?page=1&id=18> 2010.
- Co mogę?, URL <http://badzbardziejswiadomy.pl/prawo-a-internet/>.
- Lessig L., Remix, URL http://www.youtube.com/watch?v=_yC81QhR_xk 2008.
- Ministerstwo administracji i cyfryzacji, URL <http://mac.gov.pl/dzialania/jednolity-patent-europejski-nad-czym-warto-sie-zastanowic/> 2012.
- Wąglowski P., O tym, że przyjęcie jednolitego patentu przez polską wydaje się przedwcześnie | prawo | VaGla.pl prawo i internet, URL <http://prawo.vagla.pl/node/9910> 2005.
- Patent 'trolls cost \$29bn a year', URL <http://www.bbc.co.uk/news/technology-18598559>.
- Lessig L., Remix: Making art and commerce thrive in the hybrid economy, URL <http://archive.org/details/LawrenceLessigRemix> 2008.
- Tarkowski A., Uczenie o dozwolonym użytku nie jest nakłanianiem do łamania prawa, <http://artykuly.bibliosfera.net/2013/02/uczenie-o-dozwolonym-uzytku-nie-jest-naklanianiem-do-lamania-prawa/>, URL <http://artykuly.bibliosfera.net/2013/02/uczenie-o-dozwolonym-uzytku-nie-jest-naklanianiem-do-lamania-prawa/> 2013.
- Bessen J.E., Meurer M.J., *The direct costs from NPE disputes*, SSRN eLibrary, 2012, URL http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2091210, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2091210.
- Cinnéide M.O., Nixon P., *Automated software evolution towards design patterns*, [w:] *Proceedings of the 4th International Workshop on Principles of Software Evolution*, ACM, Vienna, Austria 2001, 162–165, URL <http://portal.acm.org/citation.cfm?id=602499>.

Lektury dodatkowe III

Konopczyńska E., *Granice dozwolonego użytku prywatnego*, Centrum Cyfrowe Projekt:Polska, Warszawa 2012, URL <http://conasuwier.pl/wp-content/uploads/2012/11/Granice-dozwolonego-u%C5%BCytku-prywatnego-poprawnione.pdf>.

Gawin E., *Ściąganie muzyki i filmów legalne od zawsze*, <http://motionfreaks.pl/teksty/artykuly/item/766-sciaganie-muzyki-i-filmow-legalne-od-zawsze>, URL <http://motionfreaks.pl/teksty/artykuly/item/766-sciaganie-muzyki-i-filmow-legalne-od-zawsze> 2012.

Doctorow C., *Information doesn't want to be free*, URL <https://www.youtube.com/watch?v=CJqgHL3CYeo>, napisy po polsku. 2014.

Lessig L., "Aaron's Laws - Law and Justice in a Digital Age", URL <https://www.youtube.com/watch?v=9HAwli4gOU4>, po angielsku 2013.

Kowalski J., *ZPAV ostro o kampanii społecznej 'Prawo kultury': To zachęcanie do złodziejstwa*, http://wyborcza.pl/1,75478,13112726,ZPAV_ostro_o_kampanii_spoecznej_Prawo_kultury_.html, URL http://wyborcza.pl/1,75478,13112726,ZPAV_ostro_o_kampanii_spoecznej_Prawo_kultury_.html 2012.

Gleick J., *Informacja. Bit, wszechświat, rewolucja*, Znak 2012, URL <http://www.znak.com.pl/kartoteka,ksiazka,3364,Informacja?gclid=C0zYjtrqy78CFW3MtAodpksA8Q>.

Rybicka K., *Granice dozwolonego użytku prywatnego*, URL <http://conasuwier.pl/?p=1393> 2012.

Danecki K., *Przemysł praw autorskich: stulecie kłamstwa | co nas uwiera*, URL <http://conasuwier.pl/?p=1045> 2012.

Lawrence Lessig, *Transcript: Lawrence Lessig on "Aaron's Laws - Law and Justice in a Digital Age": Section I*, URL https://web.archive.org/web/20171122174846/http://www.correntewire.com/transcript_lawrence_lessig_on_aarons_laws_law_and_justice_in_a_digital_age, tylko fragment 2013.

Lessig L., *Free culture : how big media uses technology and the law to lock down culture and control creativity*, Penguin Press, New York 2004, URL <http://www.free-culture.cc/freecontent/>.

Lektury dodatkowe IV

- Lessig L., *Remiks: Aby sztuka i biznes rozkwitwały w hybrydowej gospodarce*, Cyberkultura, Internet, Społeczeństwo, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.
- Lessig L., *Wolna kultura*, Wdawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2005, URL <http://www.futrega.org/wk/>.
- Aigrain P., Aigrain S., *Dzielenie się. Kultura i gospodarka epoki internetu*, Fundacja Nowoczesna Polska 2012, URL <http://prawokultury.pl/publikacje/Dzielenie-sie/>.
- Czerniawski P., Lipszyc J., Wilkowski M., *Pierwsza pomoc w prawie autorskim*, URL <http://prawokultury.pl/publikacje/pierwsza-pomoc/> 2012.
- Lee T.B., *Judge decries "excessive" copyright and software patent protections*, URL <http://arstechnica.com/tech-policy/2012/10/judge-decries-excessive-copyright-and-software-patent-protections/>.
- Tysver D.A., *History of software patents, from benson and diehr to state street and bilski (BitLaw)*, URL <http://www.bitlaw.com/software-patent/history.html>.
- Waglowski P., *Prawo w sieci. Zarys regulacji internetu.*, Helion, Gliwice 2005, URL <http://www.vagla.pl/>.
- Lessig L., *Larry Lessig o tym, jak prawo krępuje kreatywność*, URL https://www.ted.com/talks/lawrence_lessig_laws_that_choke_creativity?language=pl 2007.
- Lessig L., *Remiks pod lupą kolejny raz*, URL https://www.ted.com/talks/lawrence_lessig_re_examining_the_remix?language=pl 2010.

Kolofon

Prezentacja opracowana w systemie \LaTeX 2_ε z wykorzystaniem klasy *beamer* oraz szablonu prezentacji zgodnego z Logotypem Politechniki Wrocławskiej i złożona czcionką Microsoft Trebuchet.

Ilustracja na slajdzie tytułowym pochodzi stron WWW [Prawo Kultury](#).

Treść prezentacji opracowana na podstawie [35].

Uznanie autorstwa — Na tych samych warunkach 3.0 Unported ([CC BY-SA 3.0](#))

